

MOTION

Motion angående ökad öppenhet och transparens

All offentlig makt utgår från folket. Det är en grundläggande regel för offentlig maktutövning i Sverige som ibland behöver upprepas. Inte minst i Tyresö hösten 2012 känns det angeläget. Under de senaste åren har flera händelser inträffat, som visar på ett större behov av ökat folkligt inflytande och det demokratiunderskott, som många ser, är något som borde kräva åtgärder av Tyresös kommunfullmäktige.

Den mest tydliga illustrationen är förstas hur folkomröstningen hanterats. Beslutet att först höja avgifterna inom äldreomsorgen efter att i valet ha lovat att inte göra det för att sedan inte följa resultatet i folkomröstningen är naturligtvis i sig uppseendeväckande och tveksamt sett till en ambition att lyssna på folket. Den misstro som kommunens agerande inför folkomröstningen skapat förstärkte intrycket av en kommunledning, som mer vill övertyga än lyssna på medborgarna.

Det finns dock flera andra frågor där det finns indikationer på att det folkliga inflytandet försvagats.

När revisorerna granskat de stora investeringsprojekten som genomförts de senaste åren är en återkommande uppfattning, att viktiga beslut tycks fattas i slutna rum utan insyn av varken allmänhet eller opposition. Om resultaten av dessa slutna rum hade imponerat hade det möjligtvis kunnat förklaras av något slags effektivitetsperspektiv – men resultaten är tvärtom. Enligt revisorernas slutsatser, har dessa beslut i slutna rum, inneburit ineffektivitet och kraftigt stigande investeringskostnader.

Även frågor kring driften av verksamheten har mötts av stora frågetecken. Ofta har det handlat om de förtroendevaldas ansvar gentemot medborgarna och hur mycket som delegeras till tjänstemän bortom medborgarnas inflytande. Hanteringen av profilklasser vid kommunens skolor är bara ett exempel där stora förändringar skett – uppenbart med ett betydande missnöje bland stora delar av de berörda brukarna – och utan att de av folket valda företrädarna varit delaktiga i besluten eller i flera fall ens informerade.

Att fler ska kunna delta i besluten är alltså inte bara en fråga om demokratisk övertygelse. I grunden handlar det också om att besluten blir bättre. Genom transparens och ett tydligt ansvarsutkrävande ökar förutsättningarna för att beslut som inte hanterar skattebetalarnas pengar på bästa sätt kan undvikas. På samma sätt motverkas att beslut som försämrar kvaliteten i den gemensamma välfärden kan fattas utan öppen och publik diskussion.

Besluten blir bättre av transparens och öppenhet, eftersom det också tvingar fram en bättre och mer öppen redovisning av konsekvenser av och alternativ till ett visst förslag.

Idag är diskussionen i kommunfullmäktige öppen. Allt fler beslut når dock aldrig till kommunfullmäktige utan beslutas i kommunstyrelse eller facknämnd. Där är insynen betydligt sämre. Den enskilde väljaren kan inte veta vilka ledamöter och vilka partier som är aktiva för den av väljaren upplevda viktiga frågan. Det försvårar ansvarsutkrävandet.

Det finns dock inget i gällande lagstiftning, som hindrar en kommun från att ha öppna nämndssammanträden. Det bör därför vara den gällande normen i Tyresö kommun för att öka transparensen och ansvarsutkrävandet. Självklart finns det legitima undantag. Frågor som har ett starkt individperspektiv (de är i normalfallet få) ska undantas från offentlighet. På samma sätt bör det finnas möjlighet för en nämnd eller kommunstyrelse att med en kvalificerad majoritet besluta att vissa frågor ska hanteras i slutet rum – det kan handla om exempelvis delar av upphandlingsbeslut eller annan känslig person- eller affärsinformation.

I ett första skede bör kommunen pröva modellen med öppna sammanträden i någon nämnd. Barn- och utbildningsnämnden hanterar verksamheter som berör många medborgare och handhar i normalfallet inte individärenden. Därav är nämnden ett bra första exempel.

Sammanträden bör vara öppna för allmänhetens fysiska närvaro. De bör också i likhet med fullmäktiges sammanträde kunna vara öppna i form av att de streamas på internet och i efterhand finns tillgängliga för medborgarna på kommunens hemsida. Det bör också i försöket prövas om sammanträden kan inledas med möjlighet för medborgarna att ställa frågor till ansvariga politiker.

Med anledning av ovanstående föreslår jag/vi

Att Tyresö kommun inleder ett försök med öppna nämndssammanträden i enlighet med vad som ovan beskrivits i motionen.

Att Barn- och utbildningsnämnden blir den nämnd där öppna sammanträden initialt prövas.

Tyresö 13 december 2012

Martin Nilsson
(s)

Marie Linder
(s)